

Christiania 26 Jan 1919

Hr. Arkitekt Schaack Bull

BERGEN

Först idag Söndag faar jeg stunder til at besvare Deres venlige brev om salg af Troidhaugen til det offentlige. Lad mig straks si Dem, at Deres plan om at gjøre Troidhaugen til et minde om E.G. ikke virker særlig tiltalende paa mig, jeg skal senere udvikle hvorfor, og dernæst at paa grund af de dispositioner som jeg allerede har truffet, kommer Deres forslag ~~mig~~ i dette öieblik mig höist ubeleilig.

Hvorfor kommer planen frem netop nu og hvorfor har De ikke tat sagen op for længe siden. Det er aaringer siden Fru Griegs tanke om at sælge stedet blev bekjendt, der blev dengang i aviserne stillet indtrængende opfordring til autoriteterne om at kjøbe det, men der fremkom da ikke nogensomhelst antydning om, at planen vandt nogen sympathi hos rette vedkommende. Jeg ved jo at De ogsaa dengang havde noget tilovers for denne tanke og De vidste der var tale om salg. Dengang var der flotte tider, pengene sad löst baade hos stat og kommune og hos publikum; hvorfor lod De da tiden gaa forbi, uden at söge planen virkeliggjort. Nu er jeg bange for at alt dette er anderledes og jeg nærer ikke Deres sikre tillid til at de nödvendige midler nu vil kunne skaffes. Nu kan jeg ogsaa si Dem, at jeg, för jeg kjøbte, saa smaat underhaanden undersøgte en smule om man kunde tænke sig at kommunen vilde kjøbe og at jeg da fik det indtryk, at der dertil ikke var nogen udsigt. Jeg vil dog tilföie, at jeg herom ikke har udtalt noget bestemt til Fru Grieg.

Under de her fremstillede forhold maatte Fru Grieg

som sælger og jeg som kjøber være berettiget til at gaa ud fra, at der fra den kant ikke kunde ventes nogen tilslutning til den plan De nu har tat op. At dette forrige gang ikke blev gjort, har jo nu bragt det for Fru Grieg generende resultat, at hendes ganske ligefremme skridt at sælge sin eiendom blir gjort til gjenstand for nærgaaende og lidet takkelige angreb i aviserne baade fra anonyme og fra upraktiske og lidet forstaaende saakaldte kolleger af E.G. Jeg skal her nævne, hvad ogsaa De berører og anerkjender, at Fru Grieg, ved at sælge til mig, har tat det hensyn, at naar nu det offentlige ikke brød sig om stedet, vilde hun se det i de bedst mulige hænder. Hun har ikke bragt det paa markedet, ikke stillet det til konkurrence for høiestbydende og har derved sandsynligvis solgt det for en lavere pris end hun kunde ha faat hos andre, der kanske ved opdeling kunde ha bragt det ud til en god forretning. Hadde sagen paa forhaand været afgjort med et positivt Ja eller Nei fra kommunen, vilde hun ha undgaat disse ubehageligheder. Men initiativet maatte være kommet udenfra. Hun kunde jo i al sund fornufts navn ikke by kommunen stedet til minde om hendes mand og hende selv.

Det var nu denne side af sagen; og nu skal jeg forklare Dem, hvorfor jeg ovenfor siger at planen om et minde for E.G. ved kjøb og fredning af Trolldhaugen, ikke virker tiltalende paa mig. Jeg har to grunde. Først den at jeg ikke nærer tillid til at kommunen om den kjøber, i al fremtid vil paata sig udgiften ved at vedligeholde eiendommen paa en værdig maade. Dog kunde jo dette og maatte jo dette gjøres til udtrykkelig betingelse ved et eventuelt salg. Min næste grund er for mig af meget større betydning. Personlig anskuer jeg sagen saa, at kommunen nu har to maader paa hvilke den kan hædre E.G's minde. Den ene er ved at afstaa den

tomt vi attraar til "Edvard Griegs Musikhal" og den anden ved at frede Trolldhaugen. Skal jeg vælge mellem disse er mit valg musikhallen, derom har jeg ikke et öiebliks tvil. Den er det levende liv efter Edvard Griegs aand og hjerte, det daglige minde om at han har levet og virket, et minde som hos hans bysbörn og i det hele land vil bringe hans person og hans rige personlighed i stadig erindring. - Og hvad er saa det andet, et bortgjemt gravsted som en eller anden Tysker eller Amerikaner skal ha set, fordi det faar plads i Baedeker med en stjerne. For det gamle træhus, som ikke indeholder nogetsomhelst til karakteristik af hans person eller af hans virke, som ikke er andet end et skal, det kan dog vel ikke forme noget minde. Og naar jeg nu ser sagen paa denne maade vil jeg straks si Dem, at min inderste frygt er den, at vi af kommunen ikke faar mere end den ene ting. Jeg kjender mine Pappenheimere i bystyret, de tæller paa fingrene. Kan vi komme fra det med Trolldhaugen, især om Arkitekt Bull kan skaffe en klækkelig kontant hjælp, saa sparer vi tomten i Fortunen og har alligevel reist E.G. et minde, som disse idealister mener at vi ~~maaxxxxmed~~ for skams skyld maa ud med. De kan tro mig paa, at dette kan bli resultatet. Og saa spør jeg Dem, der jo lige saa sterkt som mig interesserer Dem for at faa vor Musikhal reist - er det vel betænkt at löbe den risiko at faa det store maal forplumret for lange tider, kanske for al fremtid. - Og hvor tror De Edvard Grieg vilde ha befundet sig, om han skulde træffe valg. Derom tviler De vel ikke.

Saa kommer jeg til dette om Deres plan om indsamling. Jeg maa beklage, at jeg er saa fuld af kritik, men i min stilling til sagen mener jeg, at jeg til Dem frit bör udtale hvad jeg tænker og föler. De sier at De vil danne en indsamlignskomite og

og selv stille Dem i spidsen for denne. For mig er dette ikke tiltalende. Jeg har før sagt, at det kanske ikke blir saa let at faa penge i disse tider. Jobbepengene flyder ikke længer som før og mange af de ifjor gladeste givere har ~~saar~~mer end nok med at greie sig selv og vel saa det. Men tænk nu hvorledes det vil ta sig ud, dersom denne indsamling offentlig startes og ikke lykkes; efter min mening maa dette ikke ske. Skal først sagen offentlig op, maa den ikke mislykkes; dertil er E.G's minde for stor indsats, ikke at tale om hvor lidet tiltalende et negativt resultat efter alle de andre viderværdigheder vilde bli for Fru Grieg.- Jeg mener derfor at før arbeidet offentlig startes, maa man underhaanden og paa forhaand ha overbevist sig om at det gaar. De maa ikke risikere nye anonyme og enqueter, og byen eller staten maa helst ha knæsat sagen før den kommer offentlig frem.-

Og saa en liden bemerkning som i denne forbindelse paatrænger sig mig. Mig tiltaler det ikke, at det er Dem, Edvard Griegs nære slegtning, som her stiller sig i spidsen. Man bör redde skinnet. Det bör dog, ~~men~~ ialfald udad, faa et vist præg af et spontant udtryk for offentlig anerkjendelse og da igangsat af mænd som ikke stod ham personlig for nær.

Ja nu tænker jeg mig at De har nok af mine menner og betæneligheder og saa kan jeg da endelig komme til sagen.- De forstaar, at jeg ikke med nogen lyst skiller mig ved stedet. Jeg kan si Dem at jeg aldrig hadde tænkt paa at kjøbe det. Det kom paa gahnke pludselig og særlig paa grund af at jeg fik en speciel anvendelse for det. Naar jeg nu skal slippe det er det en skuffelse for mig og en større skuffelse for andre, som i virkeligheden nu har et vist krav paa det. - Men jeg finder dog, at vi her pligter at böie os. Vil virkelig stat eller kommune kjøbe, istandsætte,

eie og forsvarlig vedligeholde, er jeg villig til at sælge. Det skal dog ikke være nogen haandgivelse, ordet passer ikke her.

Prisen er hvad jeg har git Kr.70.000, dertil 2% salgskommission som Fru Grieg og jeg har erlagt med en halvdel hver, Kr.800 i Stempelpapir tror jeg det var og nogen smaaposter. Sier De 72500 er der vist fuld dækning.

Men da jeg nu staar i den stilling at jeg er eier, mener jeg at det er min pligt at paase, at eiendommen ogsaa blir sat i en saadan stand, at den opfylder sin hensigt, at bli et minde for E.G. Jeg kræver derfor at der foruden kjøbesummen maa sikres penge til husets forsvæffige istandsættelse og til parkens og gravstedets værdige ordning efter overslag af kÿndige mænd. Og saa kræver jeg bindende erklæring for at det af kommunen vil bli værdigen vedligeholdet i al fremtid som et permanent minde om Edvard og Nina Grieg.

Nu maa De undskylde mit lange rabbel som De kanske ikke engang kan læse. Da jeg ikke har anledning til at kopiere brevet og dog gjerne vil vide hvad jeg har skrevet, vil jeg be Dem om at gjöre mig den tjeneste at lægge det i en konvolut til Frk.A. Vollan paa mit kontor. Hun faar af mig besked om straks at skrive det af og returnere originalen og et gjennemslag til Dem.

Med venlig hilsen

Deres ærbödige

(tg) Joachim Grieg